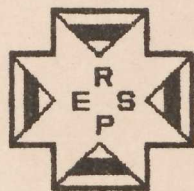

EESTI RAHVUSLIKU SÕLTUMATUSE PARTEI

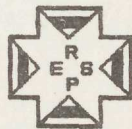
Põhikiri
&
Programm

EESTI POLIITIKA

EESTI RAHVUSLIKU SÕLTUMATUSE PARTEI

Põhikiri
&
Programm

EESTI
RAHVUSLIKU SÕLTUMATUSE

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
KIRJASTUS
KATTE

1918/19
3
Program

1918/19
3
Program

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU

Sisujuht

ERSP II Suurkogu deklaratsioon, Tallinn, 20. august 1989	2
ERSP põhikiri	3
ERSP programm	6
ERSP Volikogu, revisjonikomisjon ja Aukohus	17
ERSP piirkondade ja osakondade aadressid-telefonid	18

*

Eesti Rahvusliku Sõltumatuse Partei
II SUURKOGU DEKLARATSIOON

Ida- ja Kesk-Euroopas on tõrganud uus rahvaste kevad. Vari-
sevad valele ja vägivallale rajanevad režiimid, mida on 45 aastat
koos hoidnud Nõukogude impeeriumi haare. Kriis on jõudnud impee-
riumi sündamikku. Selle lagunemine on muutunud põõrdumatuks.

Eesti, Läti ja Leedu rahvaste jaoks on vabaduse ja õigluse
taotluste võtmesõnaks saanud 1939. aasta Molotov-Ribbentropi
pakt. Selle inimvaenuliku imperialistliku tehingu avalikustamise
ja hukkamõistmise nõue esitati Eestis esmakordselt 23. augustil
1987. a. Hirvepargis toimunud massimiitingul. Kurikuulsa pakti
salaprotokollide avalikustamine paljastas 1939.-1940. aasta teh-
hingute alusel Balti riikides kehtestatud režiimi nõrgima koha
- tema ebaseaduslikkuse. Järgnenud kahe aasta jooksul pidid isegi
okupatsioonivõimud mõnna viiskümmend aastat tagasi tehtud vägi-
valda ja kuritegusid, Eesti okupeerimist ja seadusevastast lii-
dendamist NSV Liiduga. Ometi ei ole tänini jõutud peamiseni
- Molotov-Ribbentropi pakti hukatuslike tagajärgede likvideerimi-
se ja heastamiseni. Taunides vastu tahtmist aastakümneid vanu
kuritegusid, püüavad vägivallavõimu tänapäevased kandjad nii
Moskvas kui kohapeal jätkata kõnealuste kuritegude viljade kasu-
tamist, andes neile vaid senisest seaduslikuma vormi. Samal vahe-
mikul on täies ulatuses selgunud eesti rahva tahe 1940. aastal
okupeeritud iseseisva rahvusriigi taastamiseks. Ent pole mõtet
kõnelda õigusriigist ja suveräänsusest senikaua, kuni Eesti Vaba-
riigi alalt pole välja viidud nõukogude okupatsioonivõimed, likvi-
deeritud kommunistliku partei diktatuuri tagav terroriaparatuur
ning moodustatud Eesti Vabariigi kodanike seaduslik esindus. Ees-
ti edasist saatust saab rahvusliku enesemääramise muutumatul alu-
sel otsustada üksnes põlisrahvas, tehes seda hirmust ja survest
vabas õhkkonnas, erapooletu rahvusvahelise kontrolli all.

Astudes vastu Molotov-Ribbentropi pakti 50.-ndale aastapäe-
vale ei oota me tõe ja vabaduse kinkimist Moskvast. Mitte okupee-
ritud balti rahvad ei pea põhjendama ja õigustama oma iseseisvus-
taotlusi - seda on neile rahvastele võlgu okupandid ja moraalselt
ka rahvusvaheline avalikkus.

Iseseisvus on reaalselt võimalik taastada juba täna, alus-
tades endist - meie hirmude ületamise kaudu, sõltumatu omaalqa-
tusliku mõtte ja tegetsemise alusel. Tekkinud on kümned iseseis-
vuse saared - Eesti Kodanike Komiteed, kes moodustavad üle Eesti
hargneva vabaduse saarestiku, taastatava Eesti Vabariigi alusmüü-
ri. Sõltumatuse taastamise õritusega on liitunud ja liitumas kõik
põhilised edumeelsed rahvuslikud jõud. Ühte koonduda saame aga
seadusliku Eesti Vabariigi õigusliku järjepidevuse alusel, välti-
des okupatsioonivõimude poolt pakutavaid pettelahendusi. Isesei-
sev Eesti riik on mõeldav ainult väljaspool NSV Liidu piire. Sar-
naselt 1918. aastale on taas lähemas otustav hetk. Eesti Vaba-
riigi taastamine on mõõdapärase matu. See on meie õigus ja kohus.

Tallinnas 20. augustil 1989. a.

Eesti Rahvusliku Sõltumatuse Partei

P Õ H I K I R I

I. ERSP SIHT.

§ 1. ERSP on üksikisikute poliitiline ühendus, mille põhi-eesmärk on iseseisva demokraatliku Eesti riigi taaskestamine rahvusvahelise õiguse üldtunnustatud põhimõtete alusel, tema kujundamine ja kaitsmine.

II. ERSP ÕIGUSED JA TEGEVUSVÄLI.

§ 2. ERSP-l on juriidilise isiku õigused, pitsat, märk ja lipp.

§ 3. ERSP avab vastavalt vajadusele osakondi, klubisid, toimkondi ja sektsioone, korraldab konverentse, koosolekuid jne., annab välja trükiseid, teeb korjandusi, võtab vastu annetusi, kingitusi, pörandusi ja kasutab muid õiguslikke vorme.

III. KOOSTÖÖ.

§ 4. ERSP teeb koostööd üksikisikute ja rühmitustega, kelle tegevus teenib Eesti huve ja ülddemokraatlikke põhimõtteid.

§ 5. ERSP teeb koostööd teiste demokraatlike rahvuslike liikumistega.

IV. ERSP LIIKMED JA NENDE ÕIGUSED.

§ 6. ERSP liikmeks võib olla vähemalt 18-aastane isik ja noorliikmeks 16-17-aastane isik, kes juhindub ERSP põhikirjast ja programmist. Noorliikmeid ei saa valida ERSP juhtorganeisse.

§ 7. ERSP liikmeid võtavad vastu piirkondade juhatused kirjalike sooviavalduste alusel.

§ 8. ERSP liikmed maksavad liikmemaksu ERSP Suurkoogu poolt määratud suuruses piirkonna või osakonna laekurile.

§ 9. ERSP liikmetel on võrdsed õigused valida ja olla valitud ERSP juhtorganeisse ja esindustesse.

§ 10. Lahkumine ERSP-st on vaba ja toimub liikme kirjaliku avalduse alusel. ERSP-st lahkunuks loetakse ka liikmed, kes pole pool aastat ilma mõjuva põhjuseta osalenud ERSP tegevuses ega ta-
sunud ka liikmemaksu.

§ 11. ERSP-st võib liiget välja heita piirkonna koosolek või piirkonna volikogu, kui liikme tegevus on vastuolus ERSP põhikirjaga või kui liige on sooritanud vääritud teo. Väljaheidetu võib edasi kaevata ERSP Aukohtusse, kes lahendab küsimuse hiljemalt ühe kuu jooksul.

V. ERSP STRUKTUUR.

A. Osakonnad.

§ 12. Osakonna moodustavad vähemalt kolm ERSP liiget territoriaalsel või muul alusel, osakond registreeritakse piirkonna juhatuse poolt.

§ 13. Osakonnad lähtuvad oma tegevuses ERSP põhikirjast ja programmist, juhenduvad ERSP juhtorganite otsustest.

B. Piirkonnad.

§ 14. Piirkond moodustatakse territoriaalsetel või muudel põhimõtetel kooskõlastatult ERSP Volikoguga.

§ 15. Ühes piirkonnas paiknevate kõigi osakondade valitud esindajad moodustavad piirkonna koosoleku, mis on otsustusvõimeline vähemalt 2/3 esindajate kohalolekul.

§ 16. Piirkonna koosolek valib piirkonna juhatuse, juhatuse esimehe, kes esindab piirkonda ERSP Volikogus, laekuri ja esindusnormi alusel piirkonna saadikud Suurkoqusse.

§ 17. Piirkonna koosoleku otsusel võib valida piirkonna volikogu, mis koosneb piirkonna juhatusest ja osakondade esindajatest.

C. Volikogu.

§ 18. Volikogu on ERSP kõrgeim organ Suurkoqude vahelisel ajal. Volikogu liikmete arvu määrab Suurkoogu.

§ 19. ERSP Volikogusse kuuluvad kõikide piirkondade juhatuste esimehed ning Suurkoogu poolt valitud ERSP juhatuse ja lisaliikmed.

§ 20. Volikogu valib ERSP Aukohtu, mille liikmed ei kuulu Volikogusse, revisjonikomisjoni ega piirkondade juhatustesse. Aukohus tegeleb liikme-eetika küsimustega.

§ 21. Volikogu võib koos mitte harvemini kui kord kahe kuu jooksul. Vajadusel kutsutakse Volikogu kokku ka ERSP esimehe või ühe Volikogu liikme poolt.

D. Juhatus.

§ 22. ERSP juhatus ja esimees juhivad ERSP tööd ja annavad oma tegevusest aru Volikoqule ja Suurkoqule. Omavahelise töö jaotab juhatus ise.

E. Suurkoqu.

§ 23. ERSP kõrgeim organ on ERSP Suurkoqu, mis kutsutakse Volikoqu otsusega kokku kord aastas.

§ 24. ERSP erakorraline Suurkoqu kutsutakse kokku ERSP Volikoqu poolt. Kui erakorralise Suurkoqu kokkukutsumist nõuab vähemalt 1/5 ERSP liikmetest, on Volikoqu kohustatud seda tegema kahe kuu jooksul.

§ 25. ERSP Suurkoqul omavad hääleõigust ERSP Volikoqu liikmed ja ERSP piirkondade koosolekute poolt valitud saadikud. Saadikute esindusnormi määrab Volikoqu.

§ 26. ERSP Suurkoqu on otsustusvõimeline, kui kohal on vähemalt 2/3 saadikuid.

§ 27. ERSP Suurkoqu pädevusse kuuluvad küsimused:

a) ERSP põhikirja ja programmi vastuvõtmine ja nendes muudatuste tegemine;

b) ERSP juhatuse ja Volikoqu suuruse määramine, ERSP esimehe, juhatuse ja Volikoqu lisaliikmete valimine;

c) kolmeliikmelise revisjonikomisjoni valimine;

d) ERSP liikmemaksu suuruse määramine;

e) otsuse tegemine ERSP tegevuse lõpetamise kohta.

Tallinnas 20. augustil 1989

EESTI RAHVUSLIKU SOLTUMATUSE PARTEI

(ERSP)

PROGRAMM

Iidsest ajast on eestlastel tulnud vastu astuda võõramaistele vallutajatele. Muistne vabadusvõitlus kestis viimsete vastupanujõududeni, kandudes läbi orjuse aastasadade. Rahvuslik ärkamine XIX sajandil tõi rahva teadvusse iseolemise võimaluse, sillutas tee Eesti iseseisvumisele. 28. novembril 1917. a. kuulutas Eesti Maapäev end kõrgeimaks võimuks Eestis ja 24. veebruaril 1918. a. kuulutati välja iseseisev demokraatlik Eesti Vabariik. Võiduka Vabadussõja tulemusena oli Nõukogude Venemaa 2. veebruaril 1920. a. Tartu rahulepinguga sunnitud tingimusteta ja igaveseks loobuma kõigist suveräänõigustest Eestile. 22 iseseisvusaastaga kujunes Eesti Vabariik poliitiliselt, majanduslikult ja kultuuriliselt igati arenenud demokraatlike põhimõteteга rahvusriigiks. See soodustas eestlaste rahvuskultuuri vaba arenemist ja taagas vabemurrahvustele kultuuriautonoomia. Rahva võimule rajatud parlamentaarse riigikorraga Eesti Vabariiki tunnustas kogu haritud maailm. Eesti Vabariik oli Rahvasteliidu täieõiguslik liige.

23. augustil 1939 sõlmitud kuritegeliku kokkuleppe (Molotov-Ribbentropi pakt) salajase lisaprotokolliga jagasid NSV Liidu ja Saksa Riigi diktaatorid Euroopa huvisfäärideks. NSV Liidu huvisfääri langenud Eestile surus Moskva jõu ohvardusel peale nn sõjaväebaaside lepingu (28. sept. 1939), luues sellega sillapea Eesti okupeerimiseks ja annekteerimiseks. 17. juunil 1940 tungisid Punaarmee üksused üle Eesti piiri ja okupeerisid maa. Vabariigi Valitsus kõrvaldati ametist ja iseseisev Eesti Vabariik lakkas olemast de facto, kuiqi de jure Eesti Vabariik eksisteerib edasi. Annektsiooni tulemusel kaotas Eesti poliitilise ja majandusliku iseseisvuse, muutudes sisuliselt kolooniak, mida juhib NSVL Liidu võimude määratud administratsioon. Enamik demokraatlike riike ei ole kunagi tunnustanud Balti riikide okupeerimist ja annekteerimist.

Bestlaste vastupanu anastajatele, mis on trotsinud okupatsioonivõimu võigivalda ja inimvaenulikkude ideoloogiat, pole kunagi lakanud. See on avaldunud sõjaeelsete ja -järgsete relvastatud võitlustes, põrandaalustes noorteorganisatsioonides ja võitlusrühmades, üksikisikute võitlustes inimõiguste eest, üldrahvalikus vastupanus venestamisele ja sovetiseerimisele.

Vabadusvõitluse uue järku avas 23. augustil 1987 Hirveparais toimunud rahva meelevaaldus, kus nõuti Molotov-Ribbentropi pakti salaprotokollide avalikustamist, tühistamist ja tagajärgede likvideerimist. Esmakordselt tõstatus laiemade avalikkuse ees Eesti

okupeerimine. Oli avanenud reaalne võimalus vabadusvõitluseks. 20. augustil 1988 loodi Pilstveres Eesti Rahvusliku Sõltumatuse Partei, koondamaks rahvuslikke jõude Eesti iseseisvuse taastamiseks.

I. ERSP TEGEVUSKAVA NSVL OKUPATSIOONI AJAL

ERSP põhieesmärk on sõltumatu demokraatliku Eesti Vabariigi taastamine tegelikkuses (de facto). ERSP näeb selles eesti rahva eneseteostuse ainuvõimalikku teed.

1940. aasta NSV Liidu okupatsiooniga kehtestatud sõltuvus on eesti ajaloo suurim ja ohtlikem. Üheski rahvuse elulisi huve puudutavas küsimuses pole põlisrahval otsustamisõigust. Hoolimata välise surve näilisest lõdvenemisest puudub Eestil poliitiline, majanduslik ja kultuuriline suveräänsus. Jätkub okupatsioon, mis tugineb suurele okupatsiooniarmeele, KGB terroriaparaadile ja NLKP võimumonopolile, samuti võõra suurriigi majandusmonopolide peremehetsemisele. ERSP käsitab tänapäeva Eestit okupeeritud ja annekteeritud riigina ja ei pea ENSV valitsust ega Ülemnõukoogu eesti rahva seaduslikuks esinduseks.

ERSP lähtub ajaloos kinnitust leidnud tõigast, et Eesti Vabariigi ja tema õigusliku valitsuse peavad okupeeritud territooriumil taastama eestlased ise, jätkates ja tõhustades 1940. aastast peale toimunud vabadusvõitlust ja pidades seda - nii palju kui see ERSPst sõltub - rahumeelsete ja demokraatlike vahenditega. Moskva totalitaarsele kontrollile alluvate maade koegumised osutavad, et kommunistlik partei ei anna midagi kõhest vabatahtlikult. 1980. aastate II poole poliitilised järeleandmisedki pole sündinud valitseva kildkonna heast tahtest, vaid valitseva ideoloogia ja majanduse sügavaimast kriisist. Ühiskondlik elu on mõnevõrra normaliseerunud ja demokratiseerunud eeskätt rahvuslik-demokraatlike jõudude surve, mida ei ole enam võimalik takistada seniste suurriiklike meetoditega.

Selles olukorras saab juba praegu - okupatsiooni all - hakata iseseisvat Eestit taastama, arendades rahva omaalgatust ning püüdes luua ehtsat kohalikku omavalitsust. Seetõttu osaleb ERSP okupatsiooni jätkudes aktiivselt Eesti poliitilises elus sellisel määral, sellise taktika ja vahenditega, mida ta peab vajalikuks põhieesmärgi saavutamiseks. Ühtaegu lähtub ERSP tõdemusest, et totalitaarse ainuvõimu vastuseis iseseisvuspüüdlusele on visa. Kommunistliku partei juhtkond ja temaga seotud ringkonnad püüavad kõigi vahenditega rahvast iseseisvuse taastamiselt kõrvale juhtida, varjates oma diktatuuri jätkumist demokraatlike deklaratsioonide ja näilise suveräänsusega okupeeriva suurriigi raames.

Praeguses poliitilises situatsioonis, mida iseloomustab NSV Liidu kui valele ja vägivallale rajaneva impeeriumi üha kiirenev

lagunemine ning ikestatud rahvaste tugevnev vabadusvõitlus, seab ERSP järgmised tegevslesanded.

1. Rahvuse enesemramise kõrgeima vormi - rahvusriigi taastamine de facto alates selle idee levitamisest ja kinnistamisest eestlaste ja rahvusrhmade teadvuses. Thtis on kiqi eestlaste ühendamine kodumaal ja vrsil, tagamaks rahvuse ja rahvuskultuuri terviklikkust ja elujõulisust. Eesti rahvas on taasiseseisvumiseks poliitiliselt küps. Rahvuslik sõltumatus on rahvuse säilimise ja arengu keskne tagatis.

ERSP taotleb, et NSV Liidu valitsus tunnistaks kehtetuks NSV Liidu ja Saksa Riigi vahelised lepingud koos salaprotokollidega 23. augustist 1939 ja 28. septembrist 1939 nende sõlmimise hetkest alates, mõistaks hukka NSV Liidu poolt Eesti Vabariigile peale sunnitud sjavbeaaside lepingu 28. septembrist 1939 ning tunnistaks 17. juunil 1940 toimunud Punaarmee sissetungi Eesti Vabariigi alale sõltumatu riigi sõjaliseks okupeerimiseks. Eesti ja NSV Liidu edasised vahekorrad tuleb rajada 1920. a. Tartu rahulepingu alusele.

2. ERSP nõuab ÜRO Inimiquste lddeklaratsiooni, Kodaniku- ja poliitiliste iquste pakti, Koloniaalmaadele ja -rahvastele iseseisvuse andmise deklaratsiooni, Atlandi Harta jt rahvusvaheliste lepete täielikku ja tingimusteta rakendamist Eesti ja iqa tema kodaniku suhtes, üldsuse informeerimist inimiquste rikkumise juhtumeist ning resolutsete sammude astumist kõikide meelsusvngide vabastamiseks ja täielikuks rehabiliteerimiseks.

ERSP nõuab okupatsioonivõimu kuritegude kuulutamist inimsusevastasteks. Ohvrite nimekirjad tuleb avalikustada ja nende mälestus jäädvustada. Repressioonide tideviijad tuleb välja selgitada, üldsusele teatavaks teha ja tuua nad avaliku ja sõltumatu kohtu ette. NSV Liidu valitsus peab hvitama okupatsiooni läbi eesti rahvale ja kiqile kannatanuile tekitatud kahju. KGB kui NLKP vimumonopoli ja NSV Liidu okupatsiooni kuritegelik ja inimsusevastane organ tuleb Eestis kaotada. KGB arhiivid tuleb teha üldkasutatavaks.

3. Ikestatud rahvaste vabadusvõitluse toetamine. NSV Liidu kui koloniaalimpeeriumi lagunemine on vältimatu. Katseid rahvuslikku vabastusliikumist veriselt maha suruda tuleb ksitleda kui inimsusevastast kuritegu. Meie lesanne on seda selgeks teha impeeriumi võimule ja maailma avalikkusele. Selleks on vaja luua tihe side ja arendada koostd teiste vabadust taotlevate rahvaste organisatsioonide ja ksikisikutega.

4. Maailma avaliku arvamuse selline mõjutamine, et Lääne suurriikide majanduspoliitika ei pikendaks koloniaalimpeeriumi aqooniat ega tõotaks vastu rahvaste vabadusvõitlusele. Toetame sellist lääneriikide poliitikat, mis seaks majandussuhete edendamise NSV Liiduga vahetusse sõltuvusse inimõiguste ja rahvuse enesemääramisõiguse rakendamist.

5. Demokraatlike ühenduste ning asutuste tekke ja vaba teotsemise toetamine ja innustamine. ERSP näeb selles Eesti iseseisvuse taastamise eeldust. Mitmeparteisüsteemi kehtestamine erakondade võrdõiguslikkuse ja sallivuse põhimõttel. Ehtsad majanduslikud ja poliitilised ümberkorraldused nõuavad vältimatult NLKP loobumist võimutõisest. Praeguses poliitilises situatsioonis esineb ERSP opositsiooniparteina, tehes koostööd teiste Eesti iseseisvust taotlevate erakondade, liikumiste ja üksikisikutega. Läänes väljavaates taotleb ERSP ühiskonna vabastamist ühe võimukeskuse meelevallast, ühiskondliku pluralismi arendamist ja seadustamist. ERSP toetab iga rahumeelset ettevõtmist, mis nõrgestab koloniaalsüsteemi ning soodustab sõltumatuse algeid, kus teotsevad end vabana tundvad iseseisvalt mõtlevad inimesed.

6. Osalemine Eesti kodanike komiteede loomisel, kelle esmaks ülesandeks on Eesti Vabariigi kodanike registreerimine ning Eesti Kongressi kui suveräänse rahva esinduskoju kokkukutsumine. Selline esinduskoju on pãdev otsustama Eesti poliitilisi põhikõsimusi. See on meile ainuvõimaliku õigusriigi taastekke vältimatu eeltingimus. Rahvuse enesemääramisõigus ning Eesti Vabariigi jätkuv olemasolu ja tema tunnustatus de jure määravad selle, et eesti rahva ja maa saatust võivad otsustada ainult Eesti Vabariigi kodanikud ja nende jãrqlased.

7. Kiriku integreeriva osa tunnustamine Eesti ühiskonnas. Kirikul on asendamatu missioon viimase poole sajandi jooksul tekkinud aatelise ja eetilise tõhiku tõitmisel, rahva vaimses ja kõlbelises taassõnnis, igaveste väärtuste ja tõdede juurdumiseks. ERSP seab endale ülesande saavutada tegelik usuvabadus ja kaotada ateismi eeliseisund, kutsub üles ususalливusele ja kõlgi usuvõolude koostõõle isiksuse ja ühiskonna tõiustamiseks.

8. Kultuuri alal tõieliku loominguvabaduse taotlemine, eesti kultuuri eelisarendamise ja ühtaegu kõlgi rahvusrõhmade kultuuri de arengu toetamine. Rahvuskultuur tuleb vabastada NLKP ideoloogilisest ja majanduslikust jãrelvalvest. ERSP nõuab takistamatut kultuurivahetust; Eesti olgu avatud nii Lääne kui Ida kultuuridele. Kultuuri arendamiseks peab riik andma rohkem raha.

Teadus tuleb vabastada marksismi-leninismi ideoloogilisest monopolist ning võimaldada kõlvide teooriate ja maailmavaadete

võrdõiguslikkus; eelisareng olgu rahvusteadustel.

9. Hariduspoliitika humaniseerimine ja rahvusteaduste eelisõpetamine tüülikus avatuses maailmakultuurile. Kõikidel haridussüsteemi tasandeil olgu õpetamisvormid mitmekesised. Kõrvuti riiklike koolidega peaksid tequtsema erakoolid. Lühitulevikus on tühtis mitmetahulise filosoofia, politoloogia, sotsioloogia ja psühholoogia õpetamine, ökoloogiline haridus, samuti Eesti õhiskonna arengu tüene käsitus. Koolis olgu usundiõpetus. Kool kasvatagu sõltumatu maailmavaatega isiksusi. Tartu õlikoolile ja teistele kõrgkoolidele tuleb anda autonoomia.

10. Sotsiaalpoliitika alal palga ja pensioni seadmine sõltuvusse avalikustamisele kuuluva elatustaseme indeksiga. Praegustes tingimustes peab riik tagama kodanikele inimvõarse elatusmiinimumi. ERSP toetab sõltumatute ametiühingute loomist, mille õlesanne on õiglase töötasu ja töötingimuste kehtestamine ning tööandja ja töövõtja suhete reguleerimine. Rahva tervis on praegu lubamatult halb - see on okupatsioonipoliitika otsene tulemus. Olukorra parandamiseks luua alternatiivne tervishoiutalitus ja paluda välisabi. ERSP pooldab Eesti õhiskonna taastamist kodukesksena. Tuleb taas väärtustada naise kui ema osa ja võrdsustada kodune laste kasvatamine muu tasutava tööga. Tuleb heastada aastakümneid kestnud põliselanike diskrimineerimine korteripoliitikas. ERSP taotleb poliitiliselt ja õhiskondlikult ebaõiglaste privileegide kaotamist.

11. Noorsoopoliitikas kõlbelise kasvatuses asetamine keskele kohale, perekonna väärtustamine, tema aineline ja sotsiaalne toetamine ja Lastes õiguste deklaratsiooni realiseerimine. Majanduskriisist hoolimata tuleb leida riiklikke, õhiskondlikke ja eravahtendeid tagamaks kõigile soovijaile võimalus omandada teadmisi (sh õppimine ja enesetüendamine välismaa õppeasutustes) sõltumatult poliitilisest ja usulistest tõekspidamistest. õliõpilase stipendium peab vastama elatusmiinimumile; nii õliõpilastele kui noortele perekondadele tuleb anda riiklikku laenu soodsatel tingimustel. ERSP toetab sõltumatute noorteühenduste loomist ja nende tegevust. Noorte kehalise ja kõlbelise tervise taastamisel peab ERSP oluliseks loomuliku kehakultuuri, loodusühedase eluviisi ning karskusliikumise arendamist.

12. Eesti majanduse rajamine objektiivsetele majandusseadustele ja vabastamine ideoloogilisest ja poliitilisest diktaadist. Okupatsioonivõimu pealesurutud monopolistlik rõõvmajandus ei ole suutnud rahuldada inimeste põhivajadusi, vaid on hõvitanud normaalse majandusmehhanismi. ERSP nõuab sõjatõustuse likvideerimist ja tõustuse allutamist kohalikule juhtimisele. ERSP taotleb konkreetsete omandivormide võrdõiguslikku paljusust ebamõõrase "õld-

rahvaliku omandi" asemel. Tõõjõupoliitika peab olema avalik. Tõõ-
jõu sissetoomine NSV Liidust tuleb täielikult lõpetada. Majandus-
liku iseseisvuse kavade (näiteks Isemajandava Eesti kava) püsiv
edu on mõeldav üksnes poliitilise iseseisvuse tingimustes.

Põllumajandusliku suurtootmise monopoli lõpetamine, sovhooside ja kolhooside kaotamine. ERSP peab vajalikuks maareformi: maa tuleb tagastada põllumehele. ERSP käsitab talu parima põllumajandusvormina mahepõllunduse soodustamisega. Põllumajandussaaduste hind kujundagu turq. ERSP toetab põllumajandussaaduste tõõtlemist kohapeal (maal).

Iseseisvuse puudumise rāngimaid tagajārgi on Eesti jõudmine ökoloogilise hävingu piirile. Eesti ökoloogilise tasakaalu taastamiseks tuleb täielikult välja ehitada puhastusseadmete võrk, mis viiks tõõstusliku reostuse miinimumini. Vaja on koostada puhta vee, õhu ja pinnase loodus- ja energiavarude kasutamise pikaajaline plaan. Tähtis on avalikustada kõik keskkonna seisundit puudutavad andmed. Eesti energeetika on vaja muuta loodusäästlikuks. Ökoloogiliselt kahjulikud ettevõtted tuleb kaotada. Igasuguse majandustegevuse tähtsaim kriteerium peab olema ökoloogiline ohutus. Avada Eesti territoorium rahvusvaheliste keskkonnakaitseorganisatsioonide ekspertidele, kellega tuleb teha pidevat koostõõd. ERSP on valmis aktiivseks vastupanuks, et tõkestada riiklike monopolide loodusvaenulikku tegevust. Nõuda NSVL valitsuselt Eesti loodusele tekitatud kahju hüvitamist.

13. Põlisrahvuse ülekaalu ja määra osatähtsuse taastamine Eesti rahvastikus. Pikaajalise nõukogude genotsiidipoliitika avalikustamine, hukkamõistmine ja lõpetamine selle kõikides vormides. Vastutus kriitilise olukorra tekkimisel Eesti demokraafilises situatsioonis tuleb asetada okupatsioonivõimudele. Tuleb lõpetada immigratsioon NSV Liidust. Ühtlasi on vajalik efektiivne remigratsioon, et Eesti elanikkonda rahvuslikult tasakaalustada ja luua kõigile rahvusrühmadele kindlustunne. Neile Eesti praegustele elanikele, kes ei taotle Eesti kodakondsust ega soovi ühendada oma tulevikku iseseisva Eestiga, on vaja luua inimväärne võimalus vabatahtlikult naasta oma kodumaale; luua majanduslikud võimalused kontaktis nende isikute päritolumaadega vastastikuse huvitatuse alusel. Seejuures on lubamatu teiste riikide kodanikke või kodakondsuseta isikuid sunniviisiliselt Eestist välja saata (v. a. kurjategijad).

14. NSV Liidu sõjaväebaaside likvideerimine ja okupatsioonivägede täielik väljaviimine Eestist. Nõuda okupatsioonivägede tekitatud kahju hüvitamist. Eesti kodanike sundajateenistus (k. a. kordusõppused) okupatsiooniarmees on vastuolus rahvusvahelise õigusega ja tuleb lõpetada. ERSP peab üleminekuvormina vajalikuks kohalikele võimudele alluvate rahvusväeosade loomist ja ajateenistust Eesti territooriumil eesti keeles (tingimusel, et neid

võeosi ei viida Eestist välja ega kasutada relvastamata tsiviil-elanike vastu). Sõjaväekohuslastele tuleb soovi korral võimaldada elukohajärgne tööteenistus Eestis. Üldhariduslik kool ja kõrgkool tuleb demilitariseerida. ERSP nõuab, et täielikult lõpetataks inimeste kütitudamine tööle eluohutlikesse tsoonidesse (Tšernobõl) kordusõppuste siidi all. ERSP toetab tuumavaba põhjala loomise ideed ja Eesti kuulumist sellesse.

15. Suhtlemine välismaailmaga. ERSP lähtub tõigast, et eesti rahvas on oma õigusvastase seisundi tõttu allutatud ka rahvusvaheliselt jätkuvale diskrimineerimisele; selle taqajärjel on eiratud tema õigust kuuluda täieõigusliku liikmena ÜRO-ssse ja Euroopa rahvaste perre ning võtta võrdväärsel alusel osa rahvaste ja riikide koostööst. Eesti suhtes pole siiani rakendatud 1941. a. Atlandi harta 3. artiklit, mille alusel demokraatlikud suurriigid kohustusid kaasa aitama II maailmasõja käigus suveräänsetest õigustest vägivaldselt ilma jätud rahvaste sõltumatuse taastamisel. ERSP peab oma kohuseks tuua esile ja vahendada eesti rahva õigusi ja soove rahvusliku sõltumatuse taastamiseks ning Eesti õigusvastase okupeeritud seisundi maksimaalset avalikustamist rahvusvahelisel areenil. Eesti, Läti ja Leedu saatuse ei ole NSV Liidu siseasi ega kitsalt regionaalne küsimus. Kolm surmaohus rahvast kujutavad endast püsivat põletikukollet Euroopa poliitilises organismiss. Balti rahvaste iseseisvus- ja õigusepõhjuste toetamine on rahvusvahelise õhkkonna normaliseerimise, vaba ja õhtse Euroopa loomise, rahu ja julgeoleku saavutamise asendamatu osa.

Eesti Vabariigi taastamisel apelleerib ERSP oma tegevuses Lääne demokraatlike riikide mittetunnustamispoliitika (NSV Liidu poolt Balti riikide anastamise mittetunnustamine) jätkumisele, õritades seda poliitikat aktualiseerida ja konkretiseerida.

Seoses Moskva impeeriumi lagunemisega ning Balti rahvaste iseseisvuspõhjuste selginemisega on ERSP seisukohal, et aeg on küps arutamaks märksa konkreetsemal kujul Eesti Vabariigi õiguste taastamist rahvusvaheliselt. Eesti taasiseseisvumine peaks olema ÜRO, Euroopa Parlamendi, Euroopa Nõukogu, USA Kongressi jt jätkuva tähelepanu orbiidis. ERSP teeb sel eesmärgil koostööd Eesti, samuti Läti ja Leedu paqulasorganisatsioonide ja vastavate gruppidega. Balti probleemi lahendamise eeltingimus on nende terriitoriumide okupeeritud staatuse selge tunnistamine rahvusvaheliste organisatsioonide ja ÜRO liikmesriikide poolt, Molotov-Ribbentropi pakti ja selle salaprotokollide Balti riikide suhtes rakendamise poliitiline ja moraalne hukkamõistmine ÜRO Peaassambleel. Õhtlasi tuleb kavandada meetmed okupatsioonivõggede väljavaiimiseks ja võimaldada selle piirkonna põlisrahvastel tõeliselt vaba tahet avaldada.

ERSP peab otstarbekaks rahvusvahelise konverentsi kokkutsumist (soovitavalt Euroopa julgeoleku- ja koostööõhustee mi raa

mes) Balti riikides kehtiva okupatsiooni lõpetamise ja nende taasiseseisvumise küsimuste arutamiseks kõigi asjast huvitatud riikide ja organisatsioonide (Eesti puhul Eesti Kongressi esin-dajate) osavõtul.

Okupatsioonivõgede väljaviimist Eestist võiks hõlbustada küsimuse lülitamine Euroopas võgede vastastikuse vähendamise lä-bi-rahkimistesse. See peaks olema loogiline jätk NSVL võgede eva-kueerimisele Afganistanist, Monqooliast ja Ida-Euroopa satelliit-maadest ning see vähendaaks tunduvalt üleminekuperioodi rahvusva-helisi pingeid.

Samal eesmärgil peab ERSP oluliseks rahvusvaheliste, soovi-tavalt ÜRO vaatlajate paigutamist Eestisse; see oleks iseseisvu-mise rahumeelsuse ja ohutuse tagatis. Uhtaequ tuleb teha poliiti-lisi ning õiguslikke ettevalmistusi ÜRO korraldusvõggede võimali-kuks rakendamiseks Eestis, et taqada põlisrahva hirmust ja poliit-ilisest survest vaba enesemääramise teostumine.

II. TAASISEISEISVUVA EESTI VABARIIGI PIIRJOOINI

Nentides Eesti Vabariigi edasikestmist de jure peame silmas vabariiki, mis anastati NSV Liidu poolt 17. juunil 1940. Eesti Vabariigi taastamist de facto Tartu rahu piires ei käsita me ta-qasipõrdumisena 1939/40 aasta olukorda, vaid edasiminekuena tšna-põeva arenenud riigi seisundi poole. Iseseisvuse taastamisel ar-vestame niihästi 1918-1940 omandatud riiklikke kogemusi kui ka praequste arenenud väikeriikide poliitilist ja majandussüsteemi kujundamiseks Eesti riigikorda ja ühiskonnaelu. ERSP võtab Eesti Vabariigi rajamisest osa, kasutades kõiki parlamentaarse korra võimalusi. Eesti kodanike komiteede liikumise tulemusel kokku kutsutaval Eesti Kongressil taotleb ERSP Rahvuskoju valimisi, kes võtaks vastu uue Eesti Vabariigi põhiseaduse ja teised tähtseadu-sed, lähtudes iseseisvusaegsetest põhiseadustest ning teistest Eesti Vabariigi seadustest. Eesti Kongress ja Rahvuskoju kui ainupõdevad rahva esindajad teeksid oma iseseisva otsuse Eesti tuleviku kohta. Siinjuures esitame vaid mõned tulevase Eesti Va-bariigi piirjooned, millest tahame lähtuda taasiseseisvumise alul. Meie ülesanne on edaspidi kavandada üksikasjalikumalt Eesti Vabariigi poliitilist ja sotsiaalset mudelit.

Eesti Vabariigi põhitunnuseid näeme järgmisena:

Eesti Vabariik on neutraalne blokivõline demokraatlik rah-vusriik. Eesti lastel on põhirahvusena võõrandamatud õigused sellel territooriumil. Eesti rahvust käsitame koju maailmas ühtsena. Eesti territooriumil elavatele rahvusrühmadele taqatakse inimõi-

gused ja kultuurautonoomia. Neile kindlustatakse emakeele kasutamine ja võimaldatakse nende rahvuskultuuri igakülgne arendamine (koolid, teatrid, seltsid jm).

Eesti Vabariigi kodanikele on kindlustatud kõik poliitilised õigused ja vabadused, nad võivad vabalt ühineda organisatsioonidesse, sh ametiühingutesse ja erakondadesse, tingimusel, et ühendused tunnustavad Eesti Vabariiki ega ole mõne välisriigi erakonna allorganisatsioonid.

Eesti Vabariigi poliitiline süsteem rajaneb parlamentaris-
mle, kus seadusandlik, täidesaatev ja kohtuvõim on lahutatud. Tähtsamaid riigielu küsimusi otsustatakse rahvahääletuse teel rahvaalgatuse kaudu või parlamendi ettepanekul. Seadusandlikuks võimuks on rahva poolt otseselt valitud, soovitatavalt sajaliikmeline Riigikogu. Riigikogu esineb seaduseelnõule eksperthinnang. Täidesaatvat võimu teostab Riigivanem ja Vabariigi Valitsus. Riigivanem (president) valitakse otseselt rahva poolt. Tal on täpselt kindlaksmääratud tasakaalustavad võimupiirid rahva, Riigikoogu ja Vabariigi Valitsuse vahel, et välistada tema poliitilise tahte ainumääravust. Riigivanemal on Riigikoogu laialisaatmise ja otseselt rahva poole pöördumise õigus. Vabariigi Valitsus on vastutav parlamendi ees. Kohtuvõimu sõltumatus kindlustatakse kohtunike valimise teel määramatuks ajaks. Kõrgeim kohtuorgan on Riigikohus, kes vajaduse korral otsustab seaduse vastavuse põhiseadusele.

Eesti Vabariigi poliitiline süsteem rajaneb kohalikele omavalitsusele, kel on laialdane autonoomia ja minimaalne sõltuvus keskvõimust. Otseselt rahva poolt valitud omavalitsuse esinduskogud tegutsevad demokraatlikul tasakaalustatud võimujao-
tuse põhimõttel. Haldusüksusteks on vald, alev, linn ja maakond.

Majanduselus on eraomand (sh tootmisvahendele) puutumatu; võimaldatud vaba ettevõtetus, samuti on kõigil õigus liituda aktiivselt sisse ja ühistuisse. Eesti Vabariigis on ka riiklik omand. Majandustegevust reguleerib vabaturg, kuid tarbe korral sekkub riik majandusellu seadustega rangelt sätestatud piires. Igasuguse majandustegevuse hindamise põhikriteerium on tulukus ja loodussõbralikkus. Riik väldib monopolistlike struktuuride teket ja soodustab keskkonnasõbralikku väike- ja kesktööstust. Riik kontrollib väliskaubandust ja kehtestab enamsoodusrežiimi.

Eestis viiakse läbi maareform, mis võimalikkuse piires taastab iseseisvusaegse maaomandi, arvestades vahepeal väljakujunenud olukorda ja seda vastavalt reguleerides. Maareformi kaudu soodustab riik põllumajandust nii sise- kui väliturul. Riik hoolitseb, et asunikatalud muutuksid kiiresti tulusaks.

Eesti peab arenema kõrgetehnoloogiaga infohiskonnaks, kus infotegevus on õiguslikult ja tehniliselt kõigile otstarbekohaselt kindlustatud.

Ükski elanike kiht ei tohi omada poliitiliselt ja sotsiaalselt ebaõiglasi privileege. Jõukus toob endaga kaasa vastutuse kehvemal järjel olijate ees. Riik erqutab otstarbekat tõõhõivet. Tõõtaja pikkus kehtestatakse seadusega (see ei tohiks ületada 35 tundi nädalas). Riik jähqib sotsiaalse õigluse printsiibil tõõandja ja tõõvõtja suhteid. Seadusega garanteeritakse ametiühingute õigused. Tagatakse pärimisõigus.

Sotsiaalhooldus võimaldab haigeile, vanureile ja invaliididele elatusmiinimumi ning inimväärsed elutingimused. Sotsiaalhoolduses osalevad kõik elanikkonna kihid.

Eesti Vabariigi maksusüsteemis arvestatakse optimaalselt sotsiaalset õiglust. Pannakse kehtima progressiivne tulumaks, kusjuures maksud ei tohi muutuda majandust pidurdavaks teguriks.

Keskkonnakaitses kehtestatakse Eestis riiklik kontroll. Ohu, maa ja vee puhtus on tähtsam kui tootmishüvid. Riik ja ühiskond soodustavad loodussõbralikku elu- ja mõtteviisi.

Kogu Eesti Vabariigi sisepoliitika olgu suunatud kodaniku, isiku, rahvuse ja kõigi rahvusrühmade maksimaalsele kaitsesele ja arengule. Riik on kodaniku jaoks, mitte vastupidi. Kodu ja perekond on ühiskondliku elu alus. Iga kodaniku kodu on puutumatu.

Eesti Vabariik teostab aktiivset välispoliitikat võrdõiguslikul alusel ja arendab sõbralikke suhteid esmajoones demokraatlike riikidega. Eesti Vabariik ei osale üheski sõjalises blokis ja jähb sõja korral erapooletuks (kuid ta võib olla mõne teise riigiga kaitselepingus). Eesti Vabariik osaleb ÜROs ja teistes rahvusvahelistes organisatsioonides ning Euroopa ja eriti Põhja-maade integratsioonis. Ta taotleb koostööd Baltoskandias ja tihedaid sidemeid Balti riikide vahel. Eesti Vabariik peab oma rahvuslike huvide seisukohalt oluliseks normaalseid ja mõlemapoolselt kasulikke suhteid Vene riigiga.

Riigikaitseks moodustatakse Eesti Vabariigis kaitsevõõ, mis on Riigivanema, Vabariigi Valitsuse ja Riigikoogu kontrolli all. Kedaqi ei sunnita sõjaväeteenistusse vastuolus tema südametunnistusega.

Riigi tähtis eesmärk on kultuuri arendamine, toetamine ja kättesaadavaks tegemine. Eesti rahvuskultuur on Eesti Vabariigis prioriteetne, kuid eelnimetatud eesmärgi täitmine arvestab kõiqi rahvusrühmade kultuuri ja alakultuure. Eesti püsib avatuna nii Lääne kui Ida kultuuridele ja selleks olgu maksimaalsed võimalused. Riik osaleb Eesti kultuuri tutvustamisel välismaal. Kultuuri arenguks olgu võõrdsed võimalused kogu Eesti alal, nii linnas kui maal. Piirkondlikuks kultuurirõksuseks on kihelkond. Eestis on täielik loomevabadus. Riik toetab kõiqiti teadusi ja kunste. Eesti Teaduste Akadeemia on autonoomne.

Hariduspoliitika põhineb üliõpilase iseseisvusel ning inimeste võimete ja oskuste väärtustamisel, haridus kohandatakse lapse ja noore individuaalsusele. Üldharidus maksuta ja kohustuslik. Kõigile soovijatele võimaldatakse kõrgharidus kodumaal. Riik soodustab ka õpinguid välismaal. Tartu Ülikoolil ja teistel kõrgekoolidel on autonoomia.

Arendatakse välja pidevharidussüsteem, et inimene õpiks eluaeg vastavalt võimetele ja kohustustele. Iga inimene peaks saama hariduse, mis võimaldaks tal täita oma ülesandeid perekonnas, isiksuse teostamisel ja kodanikuna.

*

Oma riiklus on rahvuse enesemääratamisõiguse kõrgeim vorm. ERSP on veendunud, et see on iga teadliku eestlase südamesoov. Selles veendumuses jätkab Eesti Rahvusliku Sõltumatuse Partei vääramatult riikliku iseseisvumise poliitikat, kutsudes kõiki kodanikke aktiivselt vabaduse poole pürgima. Rõhutatud rahvus muutub rahvusvahelise õiguse subjektiks vaid siis, kui ta võitleb oma vabaduse eest. Teadku kõik, et miski ei suuda väärrata meid sellelt teelt. Eesti astub taas vabana ja iseseisvana maailma rahvaste perre.

Tallinnas 20. augustil 1989

ERSP VOLIKOGU

Juhatus: Lagle Parek (ERSP esimees)
Erik Udam (ERSP aseesimees)
Jüri Adams
Tunne Kelam
Mati Kiirend
Kalju Oja
Eve Pärnaste

Piirkondade esimehed: õp. Endel Apsalon (Läänemaa)
Neeme Kõõts (Saaremaa)
Jaan Liivsoo (Virumaa)
Valdo Paddar (Viljandimaa)
Arvo Pesti (Tallinn)
Raivo Piirak (Pärnumaa)
Ants Pindis (Võru)
Artur Ratas (Harjumaa)
Endel Ratas (Järvamaa)
Maris Sarv (Tartumaa)
Üllar Varik (Põlva)

Lisaliikmed: õp. Avo Kiir
Andres Mäe
Kalju Mätik
Viktor Niitsoo
Vardo Rumessen
õp. Vello Salum
Sander Siss

*

ERSP revisjonikomisjon

Peeter Kari
Jüri Mikk
Allan-Frits Suurkask

*

ERSP Aukohus

õp. Reet Mägedi
õp. Üllar Nõlv
õp. Jaan Tammsalu
Helju Tauk
Juhan Teder

*

*

ERSP piirkondade ja osakondadega
saab ühendust võtta:

HARJUMAA

Artur Ratas 203070 Harju raj, Tabasalu, Kase 2-50
 Marika Oispuu 200902 Tallinn-Saue, Kuuma 4-23
 tel 596-551 (t)
 Kalev Ots tel 511-412 (k)
 Guido Prütts tel 771-482 (t) (Kolga)
 Virve Lepp Keila
 tel 744-196 (k), 744-196 (t, 9-12)
 Katrin Raud 203420 Rapla raj, Kohila k/n, Pahlka k.
 tel (248) 34-421
 Jüri Kerner 203001 Harju raj, Loo sjk, Maardu

JÄRVAMAA

Endel Ratas 202834 Paide raj, Albu sjk, Lehtmetsa küla
 Urmas Inno 202330 Harju raj, Aegviidu sjk, Nelijärve
 tel 67-251 (k)
 Tiit Tõrvik 202810 Tõri, Allika 25
 tel (238) 78-721 (k), 43-235 (t)

LÄÄNEMAA

Endel Apsalon 203190 Lihula, Tallinna mnt. 6-5
 tel (247) 78-710 (k)
 Tõnis Ulm 203192 Haapsalu raj, Metsküla, Suurekivi t.
 tel (247) 79-343 (k), 78-124 (t)
 Hellat Rumvolt 203192 Haapsalu raj, Metsküla, Kontjala t.
 tel (247) 79-338 (k)

PÖLVA

Illar Varik tel (230) 97-512 (k)
 Tiit Tens tel (230) 95-418 (k)

PÄRNUMAA

Raivo Piirak 203600 Pärnu, Ringi 22-4
tel (244) 40-957

ROOTSI

Tiit Madisson Wallingatan 34, IV
111 24 Stockholm
Sverige
tel 08/723-05-21, telefax 08/723-19-04

SAAREMAA

Neeme Kõrts 203320 Orissaare, Kingissepa mnt. 38-1
tel (245) 95-376 (k)

Aare Aas 203300 Saaremaa, liikuv side nr. 2, Kaavi k.

TALLINN

Arvo Pesti 200009 Tallinn, Kadaka pst. 58
tel 518-036 (k)

Rain Salujärv 200009 Tallinn, Pärnu mnt. 375
tel 512-255 (k)

Eneken Sõde 200033 Tallinn, Tammsaare tee 119-48
tel 535-548 (k), 424-870 (t)

Olavi Saava 200034 Tallinn, Sätiste tee 34-9
tel 521-636 (k), 237-541 (t)

Petter Tepp 200001 Tallinn, Kiriku plats 3-1
tel 441-943 (k), 452-864 (t)

OSAKONNAD:

Kalamaja Tarmo Teder 200017 Tallinn, Sepa 27-1
tel 514-735 (t)

Kesklinn Olev Sild tel 492-460

Lõunamäe Ivo Ounpuu Tallinn, Kalevipoja 17-7
tel 322-381 (t)

Raudamäe Raudamäe Rändam Feldberg Tallinn, Lõunamäe tee 23-29, 27

Mustamäe Oksa Raimo Oja tel 531-145 (t)

Nõmme Gunnar Kruut 200016 Tallinn, Raudtee 76
tel 512-573 (k)

TARTUMAA

Piirkonna postiaadress: 202400 Tartu, Postimaja, p/k 233

Maris Sarv tel (234) 56-992 (k), 28-619 (t)

Oie-Mai Laarman tel (234) 71-265 (k), 34-371 (t)

Aivar Koger tel (234) 32-292 (t)

Ville Sonn tel (234) 56-001 (t)

Viktor Niitsoo tel (234) 31-479 (t), 31-479 (t)
(ERSP inimõiguste toimikond)

VILJANDIMAA

Valdo Paddar 202900 Viljandi, Põltsamaa tee 8
tel (243) 53-762 (k)

Ants Saul 202900 Viljandi, Riia mnt. 40-38
tel (243) 57-361 (k)

Pilve-Elvi Kuum 202950 Viljandi raj, Abja-Paluoja, Oru 1-17
tel (243) 61-402 (k)

Ulo Seppa 202944 Viljandi raj, Karksi-Nuia,
J. Kivistiku 1-17
tel (243) 31-865 (k)

VIRUMAA

Jaan Liivsoo 202200 Rakvere raj, Kadrina, Tehnika 4-4
tel (233) 90-011 (k), 90-129 (t)

Avo Kiir 202020 Jõhvi, Salme 25
tel (233) 62-766 (k)

VORU

Ants Pindis 202710 Võru, Kreutzwaldi 58b-4
tel (241) 31-617 (k), 42-496 (t)

Andres Mäevere 202710 Võru, EELK Katarina kirik
tel (241) 31-641 (t)

Eve Pärmaske 451336

* * *

ERSP INFOTELEFON
492-460
Olev Sild

*

ERSP POSTIAADDRESS
200090 TALLINN
Peapostkontor, p/k 3533

*

ANNETUSI ERSP le
saab kanda arvele nr. 46714/6
NSVL Hoiupanga Harju osakonnas

*

PIK-5